

Garabaş / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Garabaş / hekaýa GARABAŞ

Çopan goşundan yzly-yzyna eşidilen tüpeň sesi Çary Halyly haýykdyrdy:

— Be, Allajanlarym, gündiziň günortany bu nämäniň alamatyka? Soltan çolugy goşda goýup gaýtsam, hökman bir hokga çykarýar. Yeri, şu mahal tüpeň atar ýaly näme zerurlyk barka, aw beýleki diýseňem-ä oňam wagty däl. O eýesizem-ä gündiz gozganýan janawar däl — diýip, möjegiň adyny tutman gürledi. Garaz, tüpeň sesini nämä ýorjagyny bilmän goşa ýetmäge howlukdy. Şäheriň salkyn howasynda otuny kemsiz alan goýunlaram basymrak suwa ýetenlerini kem görmänsoňlar ep-esli menzilden guýa tarap ylgaşlap gaýtdylar.

Çary Halyl goşa ýetmäge howlukdy. Garagörnümden Soltan çoluk ony garşylady.

– Indi ikinji gezek şu, halypa, çalmara girip nantorbany elegelmez edişi. Öňki gezegem size aýdybilmän, Garabaşyň özüne käýýäp oňdum. Ine, ýene-de şeýtdi. Öwiredikli bolaýdy öýdýän. Onsoň ilkä mazalyja suwuna degdim. Kemteresinden gözünem gyrpanok. Onsoň goşaň iki gözünem dolduryp, üstaşyr güwledip goýberdim. Şonda-da ýüzüme mölterip dur, „ynha men» diýýän ýaly. Çopan taýagymy ýaňadan somlap, erbet sögünenimden soň gitdi, gaýralygyna sömp-sömp edip...

Çolugynyň beren habary Çary Halylyň gaharyny getirdi.

– Bir emmasy bolmasa, Garabaş beýtmez.

– Iň soňkuja çöregimizi guma gardy ahyry ol. Unumyzam gutardy. Bu ýakynda obadanam habar düşesi ýok. onsoň aç galaýmaly bolarys-da.

– Gara garnyň gaýgy edip, o janawaryň göwnüne degdim diýsene. Entek men Garabaşyň ikilik edenine gabat gelmändim.

– Çary aga, men bu zatlary özümden toslamog-a. Bu hakykat.

– Hakykat, hakykat, tapdyň ýağşam bir ynandyrjak adamyň, pähéý-de weli...

– It itdir-dä – Çary aga!

– Tüket! Item bolsa wepasyny hiç zada çalyşjak däl.

– Onda bizden item gowu-da?!

Çolugyň soňky sowal gatyşykly sözüne Çary aga jogap bermedi. Eşeginden düşdi-de, içi goş-golamly horjunyny egnine atyp, çalmara tarap ýoneldi. Soňam yzyna öwrülip, sazanaklap duran Soltana etmeli işlerini tabşyrdu:

– Goýunlar kemsiz gananoň, gowany birküç gezek sow-da, erkegi duşap goýber. Guýunyň agzyny pugta ýap! Mör-möjek düşmesin!

Çary Halyl çalmaryň töweregindäki yzlary ýekän-ýekän gözden geçirdi. Bu ýerde Garabaş bilen Soltan çolugyň arasynda uzaga çekip dartgynly göreşiň bolandygy mese-mälîm bildirip durdy. Çary Halyl içini geplettdi:

– Gör-bak çalmaryň içinde näme hekaýat gopduka?

Çalmaryň içem akan-dökändi. Çörek bölekleri gumdur küle garylyp ýatyrdy. Nantorbanyň ala ýüpi tüydüm-tüydümdi. Garabaşyň dişleri torbany hem eleme deşik edipdir.

– Bendäň çagasy, çalmary bir tertibe salaýmaly ekeniň-dä, bolmanda çöregi dagy kakyşdyryp ýygnaýmal-a. Şulara Garabaşyň dişem degmändir.

Çary Halyl dagap ýatan çöregi ýerden galdyrdy:

- Gurbany boldugym, seni harlan eýgilik görmez.
Onýança-da Soltan çoluk gelip ýetişdi. Ol gele-gelmän-ä sözünü tassyklatjak boldy.
 - Gördüň gerek, Çary aga! Garabaş edil guduzlana çalym edýändir.
Çary aganyň gaşlary çytyldy.
 - Agzyňa gelenini otaryp durma, inim! Sebäpsiz çöp başy gymylداýan däldir. Ynha görersiň!
Çolugyň bolup durşy „Gözüniz bilen görüp durkaňyz meni gönertlemäň-dä» diýäýjege çalym edensoň Çary aga giňlige saldy:
 - Sende günä ýok, inim, ýasawyň şeýle, anygyna ýetmän bir iş edipsiň-dä, bu-da gowy endik däl.
Soltan çoluk utandy. Boz-ýaz boldy. Bolup geçen wakany serinde aýlap, gyssanmaçlyk edenine gynandy. Onuň bolup durşuna Çary Halyl dözmedi.
 - Zyýany ýok inim. Hydyr gören çol dargursaklarım, kelte pikir edýänlerem terbiýeleýändir. Munuň sapagyny alyberseň, özüňem tanarsyň, töweregiňem. Garabaşyň näme sebäpli calmara girip, beýle «ýykgynyçylyk» etmeginiň sebäbini aňşyrmadık bolsaň gulak goý!
- Gaýra tarapdan süýnüp gelen gömülgen calmara sümüpdır. Muny gören Garabaş onuň guýrugyny basyp saklajak bolup, ýetişmändir. Onsoň ol calmaryň içine girse, nantorbanyň ala ýüpi onuň gözüne ýylan bolup görnüpdir. Ana bolany ähli ýyggynyçylyk şol sebäpli. Senem muňa doly göz ýetirmän Garabaşyň göwnüne degipsiň!
- Çary aga ýylan niredekä? – diýip, Soltan goluk howsalaly sorady.
 - Ýylan calmara sümen ýerinde gömlüp ýatandyr. Garabaş ikiňiziň gyýk-bagyňyzdan olam çala gorkan däldir.
 - Indi näme etmeli bolar, halypa?
 - Bar sen git-de erkegiň ýüňünden bir gysym alyp gel, galanyny görübereris. Ýylan diýilýän janawar degmedige degmez.
- Soltan çolugyň gidişi bilen gelşi deň boldy. Elindäki bir gysym düye ýüňüni baş çopana uzadyp, onuň indiki hereketlerini synlamaga başlady.
- Çary Halyl düye ýüňüni garaýag eredilýän köne taňnyra atdy-da otlap goýberdi. Soňam ony Soltanyň eline berdi:
- Me, birsellem calmaryň içine aýla. Ysy gowy ýaýrangoň ine, şu ýerde goý-da daşaryk çykaý.

Soltan çoluk aýdylyşy ýaly etdi.

Salyň geçmäňkä çalmaryň içini-daşyny düye ýüňüniň ysy gaplap aldy. Az salymdan äpet gömülgен towlanjyrap gelen tarapyna garşy süýnüp gitdi...

Bu ýagdaýy synlap oturan Soltan iňkise gitdi.

– Garabaş niredekä?

Çary Halyl gaýralygyna elini salgady:

– Ýylanyň yzyna düşde gidiber. Garabaş onuň gaýdan ýerinde garaşyp ýatandyr. Bardygy düýt-müýt etmäge taýyndyr. Yöne ol «Degmedige degme» diýseň düşüner.

Ýylany garawullap giden Soltan çoluk, köp eglenmän Garabaşy yzyna tirkäp geldi.

Nowruz GURBANMYRADOW. Hekaýalar